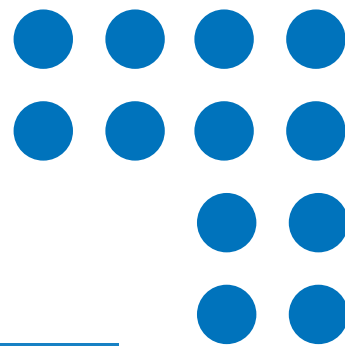




EURÓPAI UNIÓ



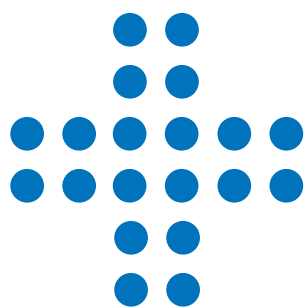
BEFOGADÁS ÉS SOKSZÍNŰSÉG AZ ERASMUS+ MOBILITÁSI PÁLYÁZATOKBAN

Útmutató szakértők részére, hogyan azonosítsák és ismerjék el azokat a pályázókat, akik sikeresen jelenítik meg a befogadást és sokszínűséget a mobilitási pályázataikban



Erasmus+





TARTALOMJEGYZÉK

1 Az útmutató célja	03
2 A befogadás és sokszínűség értelmezése	04
3 A befogadás és sokszínűség felismerése	07
3.1 Jövőkép és elkötelezettség	
3.2 Kedvezményezettek és célok	
3.3 A mobilitás előtt	
3.4 A mobilitás alatt	
3.5 A mobilitás után	
4 A befogadás és sokszínűség elismerése	11

1. AZ ÚTMUTATÓ CÉLJA

3

Ezt az útmutatót az oktatás és képzés területén **a befogadással és a sokszínűséggel foglalkozó SALTO Forrásközpont** állította össze az Erasmus+ Program KA1-es pályázati kategória keretében **a felnőtt tanulás, a felsőoktatás, a köznevelés, valamint a szakképzés területén** tervezett mobilitások értékelő szakértők számára. Az útmutató célja, hogy segítse a szakértőket abban, hogy azonosítsák és elismerjék azokat a szervezeteket, intézményeket, amelyek pozitívan és hatékonyan foglalkoznak a befogadással és a sokszínűséggel akkreditációs kérelmeikben. Az Erasmus+ népszerűsítésén és megvalósításán dolgozó nemzeti irodáktól további észrevételeket és elvárásokat gyűjtöttünk össze **a Pályázati útmutatóban** részletezetteken túl.

Ebben az útmutatóban **a tanuló** kifejezés alatt minden olyan korú tanulót, diákot, hallgatót értünk, akik részt vehetnek mobilitási programokban a felnőtt tanulás, a felsőoktatás, köznevelés és a szakképzés területén. Az **értékelők** kifejezés alatt azokat a belső és külső szakértőket értjük, akik részt vesznek a mobilitással kapcsolatos finanszírozási és akkreditációs pályázatok értékelésében. A **nem hagyományos tanulók** kifejezés alatt azokat a tanulókat értjük, akik általában nem vesznek részt mobilitási programokban, beleértve azokat is, akik az Erasmus+ keretében az elérhetőség vagy hozzáférhetőség egy vagy több [ismert] akadályával szembesülnek.



2. A BEFOGADÁS ÉS SOKSZÍNŰSÉG ÉRTELMEZÉSE

A befogadás és a sokszínűség az Erasmus+ középpontjában áll, a 2021–2027-es programszakasz négy horizontális prioritásának egyike, amely jelentős hatást gyakorolt a korábbi finanszírozási programokra is, bár gyakran más, különböző kifejezés vagy megnevezés volt használatban (pl. méltányosság és befogadás; társadalmi befogadás és integráció).

Az **Erasmus+ Pályázati útmutató** megerősíti a program azon szándékát, hogy valamennyi pályázattípus esetében előmozdítsa az esélyegyenlőséget és a hozzáférést, a befogadást, a sokszínűséget és a méltányosságot, és hangsúlyozza, hogy a szervezeteknek, intézményeknek inkluzív megközelítést kell alkalmazniuk projektjeik és tevékenységeik kialakítása során, biztosítva, hogy a résztvevők széles körének hozzáférhetőek legyenek.

A **program által felölelt inklúziós intézkedések 2021–2027-re vonatkozó keretrendszere** hivatkozik arra az alapelvre, hogy az Erasmus+ program mindenki számára elérhető és hozzáférhető, függetlenül attól, hogy milyen akadályokkal szembesülhetnek vagy küzdenek. A **keretrendszer** megerősíti továbbá a program azon törekvéseit, hogy mindenki részt vehet benne valamint hozzájárul a befogadóbb társadalmakhoz. Négy konkrét célkitűzést sorol fel, amelyek középpontjában a következők állnak:

- a. befogadás és a sokszínűség átfogó prioritásként és vezérelvként érvényesítése;
- b. inkluzív elemek és eszközök biztosítása az Erasmus+ program kialakításában és költségvetésében, valamint a befogadásra és a sokszínűségekre való összepontosítás a programmenedzsment valamennyi szakaszában;
- c. közös értelmezés kialakítása a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyeket tekintve, valamint a sokféleség pozitív megközelítésének előmozdítása;
- d. a kedvezményezett szervezetek, intézmények támogatása abban, hogy több magas színvonalú projektet hozzanak létre, amelyek a befogadással és a sokszínűséggel foglalkoznak. További támogatásuk abban, hogy hogyan lehet inkluzívabb módon megtervezni és megvalósítani a projekteket.

Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület számára külön **befogadási és sokszínűségi stratégiát** (a továbbiakban: **Stratégia**) hoztak létre, ezáltal tovább erősítve a befogadás és a sokszínűség fontosságát, mint eszköz, amely segíthet a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek számára is elérhetővé tenni ezeket a programokat. A Stratégia hangsúlyozza, hogy a társadalmak több tekintetben is egyre sokszínűbbek – ideértve a kultúrát, képességeket, társadalmi csoportokat, szexualitást, politikai véleményt, identitást, oktatást, képzést és írástudást –, melynek eredményeként szükségessé vált megtanulnunk eligazodni a sokféleségben, valamint létrehozni inkluzív és összetartó társadalmi rendszereket és oktatási lehetőségeket.

A befogadás és a sokszínűség közös értelmezésének megalkotására irányuló erőfeszítések mellett a Stratégia az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjaival összefüggésben a következőképpen határozza meg a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyeket:

„Olyan személyek, akik gazdasági, társadalmi, kulturális, földrajzi vagy egészségügyi okokból, bevándorló háttérük miatt vagy olyan okokból, mint például fogyatékoság vagy tanulási nehézségek, vagy bármely egyéb okból – beleértve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke szerinti megkülönböztetés alapjául szolgáló okot is -, olyan akadályokkal szembesülnek, amelyek megakadályozzák őket abban, hogy ténylegesen hozzáférjenek a program keretében fennálló lehetőségekhez.”

Az elérhetőséget és a **hozzáférhetőséget akadályozó tényezőket** az alábbi felsorolás részletezi, kategorizálja. A lehetséges akadályok listája azonban nem teljeskörű, és célja, hogy referenciaként szolgáljon azok számára, akik szeretnének lépéseket tenni a hozzáférhetőség és az elérhetőség növelésének érdekében. Az akadályozó tényezők fennállhatnak önállóan vagy több tényező kombinációjaként egyaránt.

AZ ELÉRHETŐSÉG ÉS A HOZZÁFÉRHETŐSÉG AKADÁLYAI

FOGYATÉKOSSÁGOK

Fogyatékossgal élő minden olyan személy, aki fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

EGÉSZSÉGÜGYI PROBLÉMÁK

Súlyos vagy krónikus betegségeket, illetve egyéb fizikai vagy mentális egészséggel kapcsolatos állapotokat foglalnak magukba, amelyek útját állják annak, hogy az érintettek részt vegyenek a programban.

OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI RENDSZEREKKEL KAPCSOLATOS AKADÁLYOK

Olyan akadályok, amelyek az oktatási és képzési rendszerekben különböző okokból nehezen teljesítő egyének, a korai iskolaelhagyók, a NEET (nem dolgozó, nem tanuló) fiatalok és az alacsonyan képzett felnőttek esetében merülhetnek fel. Ezekben ugyan más (személyes körülményekhez kapcsolódó) tanulmányi nehézségek is közrejátszhatnak, azonban sok esetben azoknak az oktatási rendszereknek az eredményei, amelyek strukturális korlátokat hoznak létre, és/vagy nem veszik teljes mértékben figyelembe az egyének sajátos igényeit. Ez magába foglalhatja a tantervek felépítését is, ami megnehezíti az érintettek külföldi tanulási vagy képzési célú mobilitási programban való részvételét.

KULTURÁLIS KÜLÖNBBSÉGEK

Bár a kulturális különbségek bárki számára akadályként foghatók fel, a kevesebb lehetőséggel rendelkező egyéneket különösen érintik. Például, a kulturális különbözőségek jelentősebb akadályt jelenthetnek tanulmányaik tekintetében a bevándorló vagy menekült háttérrel rendelkező személyek számára, különös tekintettel az újonnan érkezett bevándorlókra, a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyekre, a jelnyelvhasználókra, valamint a nyelvi alkalmazkodás és a kulturális befogadás terén nehézségekkel küzdő személyekre. Amennyiben a potenciális pályázók a különféle programtevékenységek során idegen nyelvekkel és kulturális különbségekkel szembesülnek, az visszavetheti pályázási kedvüket (belépési akadályok), és/vagy bizonyos mértékben korlátozhatja a részvételükből származó előnyöket.

TÁRSADALMI AKADÁLYOK

A társadalmi beilleszkedés terén tapasztalható nehézségek is akadályt jelenthetnek, így kihívásokkal szembesülhetnek például a korlátozott szociális kompetenciákkal rendelkező, antiszociális vagy kockázatos magatartású személyek, a (korábbi) bűnelkövetők, (korábbi) kábítószer-használók és alkoholisták, vagy a társadalom által kirekesztett egyének. További szociális akadályok származhatnak a családi körülményekből; például abból, ha valaki a családjában elsőként vesz részt felsőoktatási képzésben; vagy ha az illető szülő (különösen ha egyedülálló), gondozó, családfenntartó, árva illetve ha intézményi gondozásban részesül, vagy korábban abban részesült.

GAZDASÁGI AKADÁLYOK

A gazdaságilag hátrányos helyzet is lehet akadályozó tényező – például az alacsony életszínvonal vagy az alacsony jövedelem, illetve nehézségekbe ütközhetnek azok a tanulók, akiknek munkát kell vállalniuk ahhoz, hogy eltartsák magukat, a szociális ellátórendszerre szoruló személyek, a tartósan munkanélküli személyek, a bizonytalan anyagi helyzetben vagy szegénységben élők, valamint a hajléktalan személyek.

A HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KORLÁTOK

Akadályok merülhetnek fel a nemhez (nemi identitás, nemi önkifejezés stb.), életkorhoz, etnikai hovatartozáshoz, valláshoz, világnézeti meggyőződéshez, szexuális irányultsághoz, fogyatékkal kapcsolódóan, valamint ezek lehetnek interszekcionálisak is (az említettek közül egy vagy több akadálynak a kombinációja).

FÖLDRAJZI AKADÁLYOK

A távoli vagy vidéki területeken, kis szigeteken, peremterületeken/külső régiókban, városi elővárosokban, rosszabb infrastruktúrával (pl. korlátozott tömegközlekedéssel) rendelkező területeken vagy harmadik országok kevésbé fejlett régióiban való tartózkodás is akadályt jelenthet.

A **stratégia** a továbbiakban az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjainak összefüggésében foglalkozik a sokszínűséggel, segítve a felhasználókat és a kedvezményezetteket annak mélyebb megértésében, valamint végső soron úgy határozva meg ezt a fogalmat, hogy az mindenféle különbözőséget magába foglaljon.

A sokféleség bizonyos típusai nyilvánvalóbbak, mint mások, mint például az etnikai hovatartozás, a vallás, a kultúra és a nyelv. A sokféleség azonban túlmutat ezeken a szempontokon. Magában foglalja a különböző képességeket, az iskolázottsági szintet, a társadalmi háttérrel, a gazdasági helyzetet, az egészségi állapotot és a származási helyet. Az Erasmus+ Program célja a sokféleség elfogadása és elismerése, hogy a különbözőségek sokkal inkább a tanulás pozitív forrásaivá váljanak, mintsem a negatív verseny és előítéletek előidézőivé.

Vitatható, hogy a befogadás és a sokszínűség ugyanannak a történetnek a két oldala lenne. Például, könnyű elfogadni a sokszínűséget mint tényt, miszerint a világ sok különböző emberből, ötletből és véleményből áll. Ezzel szemben a befogadást olyan közvetlen cselekvési folyamatként kellene felismernünk, amelynek célja a kevesebb lehetőséggel rendelkező, esetleg egy vagy több okból kirekesztett emberek igényeinek kielégítése és az alapvető és egyetemes emberi jogainak érvényesítése.



3. A BEFOGADÁS ÉS A SOKSZÍNŰSÉG FELISMERÉSE

Szakértőként Ön kulcsszerepet játszik az Erasmus+ mobilitási programban a befogadás és sokszínűség elismerésében. Bár sok időt vesznek igénybe feladatai, mint megvizsgálni a mobilitási programok értékét, célját és megvalósíthatóságát, valamint a résztvevők bevonására és felkészítésére irányuló erőfeszítéseket, ezek mellett fontos, hogy az Erasmus+ mobilitási pályázatokat a befogadás és a sokszínűség szemszögéből is megvizsgálja.

Habár számos pályázat szól a befogadásra és a sokszínűségről irányuló törekvésekről, nem mindegyik részletezi kellő alaposan, hogy valójában milyen lépésekkel kívánnak eredményeket elérni ezen a területen. A szakértőknek ezért szükséges tisztában lenniük azzal, mire figyeljenek, hogyan azonosítsák és ismerjék el azokat a pályázókat, akik mobilitási pályázataikban sikeresen és hatékonyan jelenítik meg a befogadás és a sokszínűség szempontjait.

Ebben a fejezetben megvizsgáljuk a szervezeti jövőképet és elkötelezettséget, kifejtve azt is, hogy a befogadás és sokszínűség MIÉRT is lehet fontos vagy kifejezetten célzott terület. Azt is megvizsgáljuk, MILYEN intézkedésekre vagy módszerekre van szükség a mobilitási programok tervezése, megvalósítása és nyomon követése során. Minden esetben kihangsúlyozzuk, hogy mire szükséges figyelnie egy szakértőnek, és hogy ezeket HOGYAN tudja pozitívan visszajelezni egy írásos értékelésben. Fontos azonban, hogy ezek kizárólag példaként szolgálnak, és bármely írásbeli értékelésnek azt szükséges tükröznie, amit Ön, mint szakértő olvasott és kiértékelte egy adott pályázatban, miközben az egyes értékelési kritériumok maximális karakterkorlátait is figyelembe veszi. Végül áttekintjük, hogy a különböző pályázati űrlapokon HOL keressünk olyan információt, amely segíthet megalapozott véleményt alkotni. Ebben az utolsó fejezetben kitérünk az Erasmus Felsőoktatási Chartára (ECHE), a felsőoktatási hallgatók és munkatársak/szakemberek/oktatók nemzetközi kreditmobilitására (KA171), az Erasmus-akkreditációra a felnőtt tanulásban, a köznevelésben és a szakképzésben (KA120), valamint a felnőtt tanulásban, a köznevelésben és a szakképzésben részt vevő tanulók és munkatársak/szakemberek/oktatók rövid futamidejű mobilitási projektjeire (KA122).

Szervezeti jövőkép és elkötelezettség

Mit érdemes keresni...	Példa arra, hogy ez hogyan tükröződhet az értékelésekben...
A mobilitások tervezésének összehangoltsága a meglévő szervezeti irányelvekkel vagy befogadás és sokszínűség stratégiával.	Pozitívum, hogy a mobilitási tervek összhangban vannak a pályázó intézmény befogadási és sokszínűségi irányelveivel.
Meghatározott motiváció a társadalmi befogadás erősítésére, amely egyértelműen igazodik a szervezet céljaihoz és a célzott tanulókhoz.	Egyértelmű a motiváció a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonására, mely a pályázó intézmény alapvető célkitűzése, beleértve a [célcsoport-példák felsorolása].
Célzott inklúziós jövőkép vagy stratégia, ami támogatja a tervezett mobilitások megvalósítását is.	Örömteli látni az erőfeszítéseket, amelyeket azért tesznek, hogy a befogadást és sokszínűséget a tervezett mobilitások szempontjából határozzák meg.
A magasabb szintű vezetés elkötelezettsége a befogadás és sokszínűség iránt a mobilitások alkalmával.	Dicséretes, hogy a vezetőség elkötelezett a befogadás és sokszínűség iránt a mobilitások során.
A munkatársak és önkéntesek olyan speciális készségeinek áttekintése, amelyek a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonása tekintetében is hasznosíthatóak.	Értékes betekintést nyújtanak a munkatársak azon készségeibe és tapasztalataiba, amelyek segíthetnek a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonásában.
Hol érdemes keresni...	
ECHE: Erasmus stratégia (Erasmus Policy Statement), Szervezet és menedzsment.	
KA171: Pályázó szervezetek/intézmények és Regionális partnerségek.	
KA120: Háttér és tapasztalat, Profilok; Stratégiai dokumentumok, Erasmus-terv: Célkitűzések, Erasmus-terv: Menedzsment.	
KA122: Háttér és tapasztalat, Résztvevő szervezetek/intézmények, Projekt célok, Minőségbiztosítási szabályok, Nyomonkövetés.	

Egyértelműen meghatározott kedvezményezettek és célok

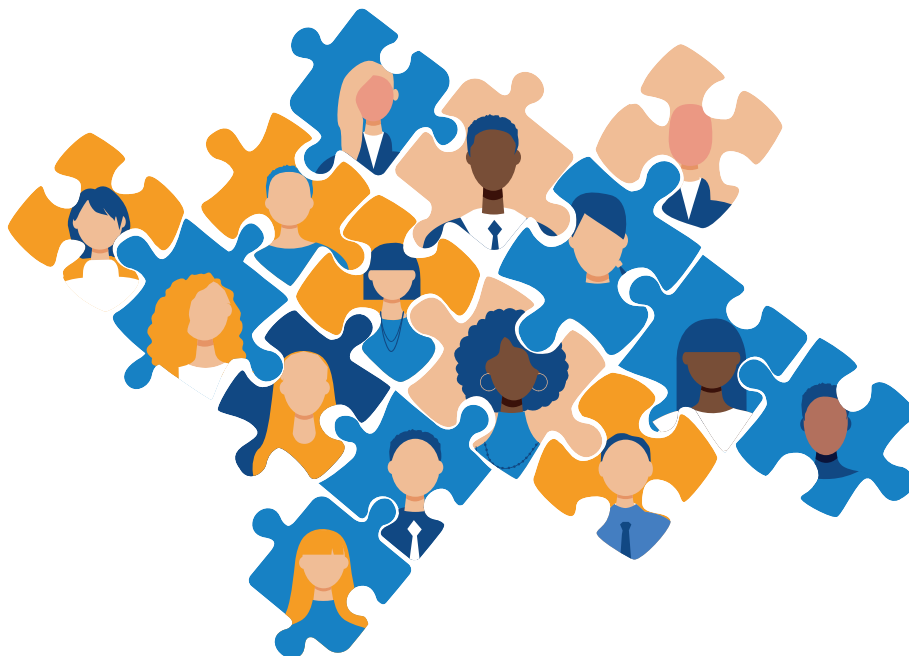
Mit érdemes keresni...	Példa arra, hogy ez hogyan tükröződhet az értékelésekben...
Részletes áttekintés a (jövőbeli) mobilitási programokban potenciálisan résztvevő tanulókról és munkatársakról, egyértelműen meghatározva a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevőket és azokat a lehetséges akadályokat, amelyeket le kell küzdeni a bevonásuk és részvételük megkönnyítéséhez.	Világosan láthatóak a célzott tanulói és munkatársi csoportok, beleértve a speciális szükségletű résztvevőket is. Esetükben a részvételük potenciális akadályai is egyértelműen azonosítottak és hiteles bemutatásra kerülnek, az akadályok leküzdésére alkalmazott eszközökkel egyetemben.
Világosan meghatározott célok a nem hagyományos résztvevők és a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonására és részvételére.	Hiteles és megvalósítható célokat tűznek ki a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek (jövőbeli) mobilitási programokban való részvételére.
Hol kell keresni...	
ECHE: Implementation of ECHE Charter Principles (Fundamental Principles; Mobilitási tevékenységek).	
KA171: A projekt leírása, Tevékenységek.	
KA120: Erasmus-terv: Célkitűzések, Erasmus-terv: Tevékenységek.	
KA122: Projekt célok, Tevékenységek.	

A mobilitás előtt: partnerség, tervezés és előkészítés

Mit érdemes keresni...	Példa arra, hogy ez hogyan tükröződhet az értékelésekben...
Olyan bizonyított készségekkel és tapasztalatokkal rendelkező partnerek és kulcsfontosságú szereplők bevonása, akik megkönnyíthetik a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonását, részvételét és támogatását.	Meggyőzőek a munkatársak és partnerek készségei és tapasztalatai, amelyek megkönnyíthetik a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonását, részvételét valamint támogatását.
A kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonásának és részvételének megkönnyítésére vonatkozó konkrét költségvetési rendelkezések.	Megfelelő költségvetési rendelkezések születtek a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek hozzáféréseinek és szerepvállalásának megkönnyítése érdekében.
A mobilitási programok (pl. időzítés, időtartam, tanulási célok), hozzáigazítása a sajátos vagy különleges igényekkel rendelkező tanulókhöz és munkatársakhoz, a részvételük megkönnyítése érdekében.	Örömmel látjuk, hogy a mobilitások fókuszát és időtartamát töreksenek a speciális szükségletű résztvevőkhöz igazítani, ezáltal is megkönnyítve a részvételüket.
A hagyományos és nem hagyományos tanulóközönség bevonására szabott promóciós és figyelemfelkeltő tevékenységek, beleértve azokat a személyeket is, akik a részvétel egy vagy több akadályával szembesülnek.	Meggyőzően szemléltetik, hogy a promóciós tevékenységeket hogyan tervezik meg és adaptálják úgy, hogy az a hagyományos és nem hagyományos tanulóközönség érdeklődését is felkeltse.
Meghatározott vagy kiegészítő kiválasztási szempontrendszer előirányzása a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek mobilitási programokba való bevonásának eszközeként.	Hiteles elképzelésük van a kiválasztási folyamatok kialakításáról a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek bevonásának megkönnyítése érdekében.
Célzott vagy kiegészítő támogató intézkedések, amelyek várhatóan megkönnyítik a pályázati eljárást a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek számára.	Kifejezetten pozitívak a törekvéseik, hogy a jelentkezési eljárást a speciális szükségletű tanulók részvételének megkönnyítéséhez igazítsák.
Egyértelmű kockázatértékelési mechanizmusok és tervek, beleértve az előkészítő látogatások szervezését is, annak érdekében, hogy a fogadószervezetek biztosan alkalmasak legyenek a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező személyek fogadására és támogatására.	Megfelelő betekintést nyújtanak a kockázatértékelési tervezésbe és folyamatokba, biztosítva, hogy a fogadószervezetek alkalmasak legyenek a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező személyek fogadására és támogatására.
Nyitott és könnyen hozzáférhető források biztosítása a nyelvi és kulturális felkészülés támogatására.	Alapos tervvel rendelkeznek a nyelvi és kulturális felkészülést segítő helyszíni és digitális eszközök használatára vonatkozóan.
A mobilitásban résztvevők előtt álló szükségtelen akadályok felszámolása (például annak a követelménynek a megszüntetése, hogy a kiutazó tanulóknak viszonzásképpen fogadniuk kell bejövő tanulókat).	Hiteles mobilitás tervezési stratégiával rendelkeznek annak érdekében, hogy a mobilitásoknak ne legyenek szükségtelen akadályai.
Hol érdemes keresni...	
Erasmus Felsőoktatási Charta: Implementation of ECHE Charter Principles (Fundamental Principles; Mobilitási tevékenységek).	
KA171: A projekt leírása, Tevékenységek, Költségvetés.	
KA120: Erasmus-terv: Célkitűzések, Erasmus-terv: Menedzsment, Minőségbiztosítási szabályok és Alapelvek	
KA122: Projekt célok, Tevékenységek, Minőségbiztosítási szabályok, Nyomonkövetés	

A mobilitás során: projektmegvalósítás és támogatás

Mit érdemes keresni...	Példa arra, hogy ez hogyan tükröződhet az értékelésekben...
A fogadószervezetek, mentorok és kísérő személyek megkapják a szükséges tájékoztatást és információkat a résztvevőkről a megfelelő hozzáférés, részvétel és támogatás biztosítása érdekében, beleértve a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező résztvevőket is.	Rendelkezésre állnak azok az intézkedések, amelyek biztosítják, hogy a mentorok és a kísérő személyek számára elérhetőek legyenek a szükséges információk, melyek megkönnyítik a hozzáférést a sajátos vagy különleges igényekkel rendelkező résztvevők számára.
Akadálymentes fogadóhelyszínek biztosítása.	Megfelelően kerültek kiválasztásra az akadálymentes fogadóhelyszínek.
Hozzáférhető, inkluzív és átgondolt fogadó szállás biztosítása, a fogadó családokat is beleértve.	Megfelelően kerültek kiválasztásra az akadálymentes és inkluzív fogadó szálláshelyek, melyek elősegítik a mobilitásban való szélesebb körű részvételt.
Aktívan működő és hatékonyabban reagáló nyomonkövetés a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező résztvevők kezdeti és folyamatos támogatásának érdekében.	Határozott terveik vannak heti vagy igény szerint rendszerebb felülvizsgálati értekezletekre a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező tanulók érdekében.
A bevezető valamint a tanórán kívüli események és tevékenységek megfelelnek a speciális vagy különleges igényekkel rendelkező tanulók és munkatársak igényeinek.	Meggyőző betekintést nyújtanak a mobilitás-tervezés minden aspektusába, beleértve a tanórán kívüli tevékenységeket is, hogy a hozzáférés és a befogadás mindenki számára biztosított legyen.
A kommunikációs eszközök minden résztvevő számára hozzáférhetőek, beleértve azokat is, akik számára korlátozottan elérhetőek a digitális technológiák vagy okostelefonok.	A kommunikációs eszközök és platformok megfelelő formái kerültek kiválasztásra, melyek magukba foglalják, de nem korlátozódnak kizárólag az okostelefonokra.
A tanulási célok és tevékenységek – oktatási környezetben vagy munkahelyen – összhangban vannak a tanulók és a munkatársak szükségleteivel és képességeivel.	Kellően megalapozottak a törekvések arra vonatkozóan, hogy a tanulási célokat és tevékenységeket a tanulók és a munkatársak igényeivel és képességeivel összhangban alakítsák ki
Olyan tanulási és/vagy tanórán kívüli tevékenységek biztosítása, amelyek kifejezetten előtérbe helyezik vagy népszerűsítik a befogadást és a sokszínűséget (például, egy utazás előtti tevékenység, amely hangsúlyozza a sokszínűség tiszteltetését tartásának és értékelésének fontosságát).	Tényleges erőfeszítéseket tesznek azért, hogy az Erasmus+ mobilitásba olyan tevékenységeket építsenek be, amelyek hangsúlyozzák és népszerűsítik a befogadást és a sokszínűséget.
Hol érdemes keresni...	
Erasmus Felsőoktatási Charta: Implementation of ECHE Charter Principles (Fundamental Principles; Mobilitási tevékenységek).	
KA171: A projekt leírása, Tevékenységek.	
KA120: Erasmus-terv: Célkitűzések, Erasmus-terv: Tevékenységek, Erasmus-terv: Menedzsment, Minőségbiztosítási szabályok és Alapelvek	
KA122: Projekt célok, Tevékenységek, Költségvetés, Minőségbiztosítási szabályok, Nyomonkövetés	



A mobilitás után: értékelés, dokumentáció és promóció

Mit érdemes keresni...	Példa arra, hogy ez hogyan tükröződhet az értékelésekben...
A tanulók külföldi mobilitását követő visszailleszkedésének támogatása: különösen a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező, illetve a hosszútávú mobilitásban részt vevő tanulók számára;	Pozitív törekvések vannak a tanulók visszailleszkedésének támogatására, beleértve a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkezőket és a hosszú távú mobilitásban részt vevőket is;
Visszajelzési lehetőségek, melyek lehetőséget biztosítanak a nem hagyományos illetve a sajátos vagy különleges igényekkel rendelkező résztvevőknek arra, hogy reflektáljanak a kapott támogatásokra, kiemelve az erősségeket és azonosítva a fejlesztésre szoruló területeket;	Hiteles és alátámasztottak a terveik arra vonatkozóan, hogy a nem hagyományos, valamint a sajátos vagy különleges igényekkel rendelkező résztvevők visszajelezhessenek a támogatás megfelelőségére illetve a fejlesztendő területekre vonatkozóan.
Olyan promóciós tevékenységek, amelyekbe közvetlenül bevonják a nem hagyományos, valamint a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező résztvevőket, hogy felhívják a figyelmet a befogadásra és a sokszínűsége az Erasmus+ mobilitásban;	A marketingtevékenységek kellően széleskörben megvalósulnak, és elősegítik az Erasmus+ mobilitás népszerűsítését a (leendő) résztvevők tág köre számára, beleértve a nem hagyományos tanulóközönseget is;
Inkluzív és hozzáférhető disszeminációs terv, amely magában foglalja a népszerűsíteni kívánt üzeneteket, a bevont résztvevőket és alkalmazott eszközöket;	A disszeminációs terv ténylegesen számításba veszi a kulcsfontosságú üzeneteket és azokat a korábbi résztvevőket, akik hozzájárulhatnak az inkluzív Erasmus+ mobilitás népszerűsítéséhez;
Inkluzív értékelési stratégia, amely a szükségleteknek megfelelő célzott kérdéseket, hozzáférhető eszközöket és további támogatási rendszereket foglalja magába;	Az értékelési tervek megfelelően kidolgozottak és kellően hozzáférhetőek, többek között a sajátos vagy különleges igényekkel rendelkező résztvevők számára is.
Inkluzív és támogató rendszerek és eszközök tervezése, amelyek lehetővé teszik a mobilitás során elsajátított technikai és transzverzális készségek sikeres dokumentálását (például, nyitottak a megszerzett tudás dokumentálásának különböző módszereire, amelyek nem követelik meg, hogy minden felhasználó hozzáférjen a legújabb digitális eszközökhöz és technológiákhoz);	A tanulási eredmények dokumentálását segítő működés-módokat kellően átgondolták, azon tanulók vonatkozásában is, akiknek további támogatásra lehet szüksége ezekben a folyamatokban;
Stratégiai megközelítés a befogadással kapcsolatos költségek igazolására és bemutatására (például olyan beszámolási rendszerek kialakítása a sajátos vagy különleges szükségletekkel rendelkező résztvevők számára, amelyek elkerülhetővé teszik e személyek nyílt megbélyegzését);	A befogadással kapcsolatos költségek igazolására és beszámolására alapos tervvel rendelkeznek;
A partnerek, a munkatársak és a szélesebb körben érdekelt szereplők hozzájárulásának elismerése és jutalmazása annak kapcsán, hogy egy mindenki számára hozzáférhető és nyitott mobilitás valósulhat meg (például, a tanúsítványokon és a díjazás során kifejezetten hivatkoznak a befogadásra és a mobilitáshoz való nyílt hozzáférésre).	Töreksenek arra, hogy elismerjék és megjutalmazzák a partnereket, a személyzet és a szélesebb körben érdekelt szereplők hozzájárulását egy mindenki számára hozzáférhető és nyitott mobilitás elősegítéséhez.
Hol érdemes keresni...	
Erasmus Felsőoktatási Charta: Szervezet é menedzsment; Implementation of ECHE Charter Principles (Mobilitási tevékenységek; Cooperation Projects).	
KA171: A projekt leírása, Tevékenységek	
KA120: Erasmus-terv:Célkitűzések, Erasmus-terv:Menedzsment, Minőségbiztosítási szabályok	
KA122: Projekt Célok, Tevékenységek, Költségvetés, Minőségbiztosítási szabályok, Nyomonkövetés	

4. A BEFOGADÁS ÉS A SOKSZÍNŰSÉG ELISMERÉSE

Gyakran hallunk a befogadás és a sokszínűség fontosságáról az Erasmus+ programban, mégis szükség van arra, hogy a szakértők valóban elismerjék azokat a pályázókat, akik finanszírozási vagy akkreditációs pályázatukban hatékonyan foglalkoznak a mobilitás e fontos aspektusával. Ha megnézzük a különböző Erasmus+ pályázati kategóriák kiválasztási kritériumait, viszonylag kevés hivatkozás található a befogadásra és a sokszínűségekre, pedig egyszerűen arra van szükségünk, hogy tudjuk, hol keressük a szükséges információkat, illetve, hogy mikor és hogyan tudjuk ezeket elismerni (több) pozitív megjegyzés és a pontszámok használatával.

Az Erasmus Felsőoktatási Chartában (ECHE) minden egyes alapvető kiválasztási kritérium tartalmaz legalább egy olyan szempontot, amely alapján a befogadás és a sokszínűség hatékonyan figyelembe vehető, ahogyan jelen útmutató 3. fejezetében a példák szemléltetik, illetve az alábbiak szerint:

- **AZ ERASMUS SZAKPOLITIKAI NYILATKOZAT RELEVÁNCIÁJA:** hatáscélok és mutatók;
- **AZ ECHE ELVEINEK BETARTÁSA ÉS GYAKORLATI MEGVALÓSÍTÁSA A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYBEN:** az ECHE elveinek betartása, beleértve a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek teljes körű és méltányos hozzáférését, valamint a megkülönböztetésmentesség, az átláthatóság és a befogadás elvének tiszteletben tartását;
- **AZ IRÁNYÍTÁSI STRUKTÚRA MINŐSÉGE:** hatékony humánerőforrás-szerepvállalás a mobilitás minden szakaszában.

A felsőoktatási hallgatóknak és munkatársaknak szóló, nemzetközi kreditmobilitás (KA171) esetében az alapvető kiválasztási kritériumok mindegyike egyaránt tartalmaz legalább egy olyan szempontot, amely alapján a befogadás és a sokszínűség hatékonyan figyelembe vehető, a 3. fejezetben szereplő és az alább felsorolt példák szerint:

- **A PROJEKTTERV MINŐSÉGE ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSOK:** a munkatársak szerepe; kiválasztási folyamatok (külön hivatkozással az Erasmus+ program és a pályázó intézmény befogadási és sokszínűségi stratégiájának összhangjára); tanulói támogatási és elismerési tervek.
- **A STRATÉGIA RELEVÁNCIÁJA:** az intézmények kapacitásának megerősítése; a mobilitási tevékenységek választéka és mennyisége;
- **HATÁS ÉS DISSZEMINÁCIÓ:** nyomonkövetési és értékelési stratégia; disszeminációs tervek.

A szakképzés, a köznevelés és a felnőtt tanulás területét érintő Erasmus-akkreditáció (KA120) esetében az alapvető kiválasztási kritériumok mindegyike tartalmaz legalább egy olyan szempontot is, amely alapján a befogadás és a sokszínűség hatékonyan figyelembe vehető, a 3. fejezetben szereplő és az alábbiakban felsoroltak szerint:

- **RELEVANCIA:** célzott tanulói résztvevők.
- **AZ ERASMUS-TERV CÉLKITŰZÉSEI:** a célkitűzések stratégiai összehangolása az Erasmus+ célkitűzéseivel, az intézményfejlesztési célokkal és a résztvevők igényeivel; a teljesítmény mérésére való összpontosítás;
- **AZ ERASMUS-TERV TEVÉKENYSÉGEI:** reális mobilitási időszakok és releváns résztvevői profilok; célzott erőfeszítések a kevesebb lehetőséggel rendelkező tanulók bevonására;
- **AZ ERASMUS-TERV MENEDZSMENTJE:** az Erasmus+ minőségi előírásainak teljesítésére szolgáló konkrét eszközök (például: a résztvevők aktív felkészítése; monitoring és mentorálási támogatás) és alapelvek (például: befogadás, sokszínűség és a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők bevonására irányuló erőfeszítések); a munkatársak és az erőforrások megfelelő szintje.

A szakképzésben, a köznevelésben és a felnőtt tanulásban részt vevő tanulók és munkatársak rövid futamidejű mobilitási projektjeinek (KA122) esetében minden alapvető kiválasztási kritérium tartalmaz legalább egy olyan szempontot, ahol a befogadás és a sokszínűség hatékonyan figyelembe vehető, a 3. fejezetben és az alábbiakban felsorolt példák szerint:

- **RELEVANCIA:** célzott tanulók, beleértve a kevesebb lehetőséggel rendelkező résztvevők bevonására irányuló erőfeszítéseket.
- **A PROJEKTTERV MINŐSÉGE:** világos és konkrét eszközök a résztvevők igényeinek kielégítésére; az alapvető célkitűzések sikeres elérését lehetővé tevő megfelelő tartalom;
- **NYOMONKÖVETÉSI INTÉZKEDÉSEK:** világosan meghatározott feladatok és felelősségi körök a munkatársak számára; a projekteredmények értékelésének megfelelő eszközei; hatékony lépések a projekt eredményeinek ismertetésére.

A konkrét pontszámok megvitatásának mérsékelt haszna van, hiszen a pontozási küszöbértékek és sávok pályázattípusonként eltérőek, és az egyes értékelési szempontok fontosságuktól függően különböző értéket kapnak. A legtöbb Erasmus+ pályázattípusban közősek azok a fogalommeghatározások, amelyek alapján megállapítható, hogy egy pályázat nagyon jó, jó, elfogadható vagy gyenge. A megfogalmazás némileg különbözhet, de ezek a meghatározások ugyanolyan hasznosak lehetnek a befogadás és a sokszínűség szempontjából is.

NAGYON JÓ A pályázat meggyőzően és sikeresen reagál a kérdéses kritérium valamennyi releváns szempontjára. A válaszok minden szükséges információra kitérnek és kellően alátámasztottak, nem merülnek fel aggályos vagy hiányos területek.	JÓ A pályázat megfelel a szempontrendszernek, bár néhol kisebb javításokra szükség lenne. A válaszok az összes vagy majdnem az összes szükséges alátámasztó információt tartalmaznak.
ELFOGADHATÓ A pályázat nagyvonalakban megfelel a szempontrendszernek, de akad több hiányossága. A válaszok tartalmazznak releváns információkat, azonban számos területen hiányosak vagy nem tisztáztak a részletek.	GYENGE A pályázat nem felel meg a kritériumoknak, vagy nem bírálható el hiányzó vagy nem teljesen kidolgozott információk miatt. A válaszok nem reagálnak érdemben a feltett kérdésre, vagy nagyon kevés releváns információt tartalmaznak.

Például, kérdéses, hogy valóban nagyon jónak tekinthető-e egy pályázat, amennyiben nem adnak meggyőző szinten és kellő részletességgel betekintést a befogadási és sokszínűségi terveikbe, miközben az inklúzió a négy horizontális program prioritás egyike (a digitális átállás, környezetvédelem és az éghajlatváltozás elleni küzdelem, valamint a demokratikus életben való részvétel, közös értékek és polgári szerepvállalás mellett). Hasonlóképpen, amikor arról gondolkodunk, hogy egy projekt jó vagy elfogadható kategóriába esik-e, hasznos lehet megvizsgálni, hogy milyen mélységben foglalkoznak a befogadás és a sokszínűség témájával az egyéb horizontális prioritások mellett, illetve, hogy az adott pályázattípushoz milyen szinten és részletességgel nyújtanak információkat.

Azokban a pályázattípusokban, ahol az alábbi táblázat szerinti pontszám skála áll rendelkezésre, a befogadás és a sokszínűség megjelenítése szintén hasznos lehet a végső pontszám meghatározásában, súlyt adva azoknak a projekteknek, amelyek meggyőzően és hatékonyan foglalkoznak ezzel a témával.

Maximális pontszám	Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Gyenge
40	34-40	28-33	20-27	0-19
30	26-30	21-25	15-20	0-14
20	17-20	14-16	10-13	0-9

Amellett, hogy elismerjük azokat a pályázókat, akik finanszírozási vagy akkreditációs pályázatukban hatékonyan foglalkoznak a befogadással és a sokszínűséggel, kapacitásfejlesztésre is lehetőség van azáltal, hogy visszajelzést adnak a tevékenységek megfelelőségéről és elégségességéről. Ennek ellenére a szakértők gyakran nem mernek ajánlásokat tenni, hogy ne állítsanak irreális elvárásokat a pályázók jövőbeli finanszírozásával vagy akkreditációjával kapcsolatban. Visszajelezni a befogadás és a sokszínűség alkalmazásának módjára mindenképp hasznos lehet, függetlenül attól, hogy a pályázat várhatóan támogatásban részesül-e vagy sem. Az alábbiakban bemutatunk néhány példát a lehetséges írásbeli visszajelzésekre:

- bár pozitív törekvések vannak a kevesebb lehetőséggel rendelkező tanulók bevonására, nincs egyértelműen meghatározva, hogy mely célcsoportot kívánják bevonni, hogy milyen részvételi akadályok állhatnak fenn, valamint, hogy milyen eszközöket javasolnak ezen akadályok leküzdésére vagy kezelésére;
- bár hiteles tervekkel rendelkeznek, hogy extra támogatást nyújtsanak a toborzási szakaszban többek között olyan tanulók számára, akik átlagos esetben nem vennének részt, vagy akiknek sajátos vagy speciális szükségleteik vannak, a kiegészítő támogatás jellegét nem mutatták be teljes mértékben vagy meggyőzően;
- bár a kevesebb lehetőséggel rendelkező tanulók bevonását tervezik, a pályázatban nem határoztak meg konkrét részvételi célokat;
- a kevesebb lehetőséggel rendelkező tanulók mobilitási programokba való bevonására irányuló törekvések biztatóak, ugyanakkor korlátozott betekintést engednek abba, hogy ez hogyan egészíti ki a szélesebb körű intézményfejlesztési célokat és stratégiákat;
- bár valós tervekkel rendelkeznek a kevesebb lehetőséggel rendelkező tanulók támogatására a toborzási és indulás előtti szakaszokban, a helyszíni támogatásra és mentorálásra vonatkozó elképzelésekbe nem nyújtanak elegendő betekintést;
- bár a mobilitás pályázatban résztvevők számára egyértelműek a törekvések a tanulási eredmények elismerésére, a pályázat kevés részletet tartalmaz az ennek elérésre szolgáló mechanizmusokról és a további támogató intézkedésekről, amelyeket annak érdekében célszerű bevezetni, hogy minden résztvevő egyformán megfeleljen a dokumentációs és igazolási követelményeknek;
- bár egyértelmű a szándék kísérőszemélyek bevonására és a tanulók helyszíni támogatására, nincs elég információ arról, hogy hogyan választják ki a kísérőszemélyeket, és mit tesznek annak érdekében, hogy felkészítsék őket erre a szerepre.

Összefoglalva, bár nem minden intézmény lesz teljes körűen jártas a befogadás és a sokszínűség valamennyi aspektusában, illetve a mobilitási pályázatok megvalósításában, a szakértő feladata, hogy különbséget tegyen a jó és nagyon jó, illetve azon pályázatok között, amelyeknél további munkára van szükség. A szakértők elvárásainak arányosnak kell lenniük, figyelembe véve a pályázó intézmény méretét, léptékét és korábbi tapasztalatait, elismerve azokat az erőfeszítéseket, amelyek a befogadás és a sokszínűség beépítésére irányulnak, még a legkisebb projekteknél is. Arra számítunk, hogy ez a segédlet szilárd alapot biztosít a befogadáshoz és sokszínűséghez az Erasmus+ mobilitásokban, és segíti a szakértőket abban, hogy hatékonyabban azonosítsák és elismerjék azokat a szervezeteket, amelyek sikeresen képviselik a befogadást és a sokszínűséget.



.....

Kiadó: Agency for Mobility and EU Programmes

Szerkesztés és lektorálás: Tajana Krstonošić, Josip Luša, Ljubica Petrović Baronica, Füzes Viktória

Szerző: Paul Guest

Tervezés: Baukó Bernadett

Illusztrációk: Adobe Stock

ISBN number: ISBN 978-953-8160-19-6

Zágráb, 2024 március

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Erasmus+
Új lehetőség. Új szemlélet.

